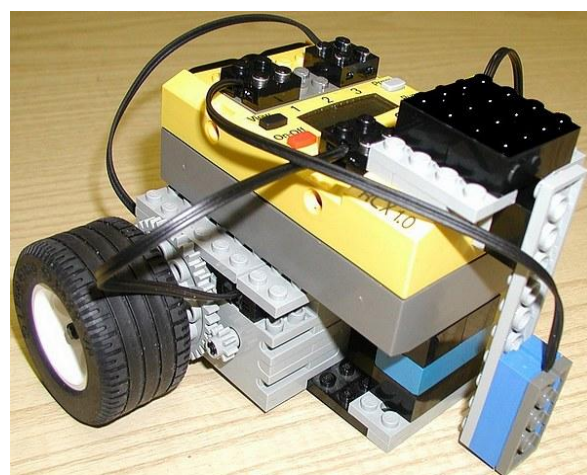

**Progresjonsplan
for fagområdet:**

**”Natur,
Miljø
og
teknikk”**

• **felles for alle aldre:**

- få en positiv opplevelse av å være ute i naturen i ulike årstider og ulikt vær
- lære seg hva som er riktige klær til riktig vær
- Lære hvordan vi behandler naturen, dyr og planter – respekt for naturen
- Bli kjent med det som finnes i naturen og hvordan nyttiggjøre seg den
- Lære seg å iakttå og undre seg – sanseinstrykk
- må få tid og rom til å få reflektere / fortelle om turer / opplevelser
- Bruke fantasien
- Bevisstgjøring av ressursbruk ift miljøvern
- Teknikk i hverdagen

Spesielt for aldersgruppene:	Innhold/utstyr/rammer:	Voksenrollen - tiltak / aktiviteter for å få progresjon :
<p>1 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”veien” er ofte målet - få oppleve hva naturen gir rundt uteleke-plassen, i og utenfor barnehagen - Gå små turer - Oppleve ulikt terreng, årstider, været - Begynne å lære respekt for liv; fugler, fluer, mark - Kjennskap til naturens frukter og bær - Få kjennskap til såing - Aktiviteter og opplevelser i vann – bading, regnvann, eksperiment vann - Begynnende forståelse for årsak-virkning - Sanser naturopplevelser - Motoriske utfordringer - Oppleve mestring - - Få møte gode miljøvaner - Være med å sortere kompostmaten etter måltid - Bli kjent med enkel teknik i hverdagen - Lære seg å ta vare på tekniske hjelpemidler - 	<ul style="list-style-type: none"> - Infoskriv til foreldre om klær på høsten - tur, samlinger - samtaler, eventyr, - sanger om dyra - god tid! - Plukke og spise bær - Ta med poser på tur for å samle i - - toddlerdag - Slå av lys, sortere papp, plast, <ul style="list-style-type: none"> - Kompost (gjelderTrolla og Møllebakken) - Være med å sette på kaffe, lage deig, kopimaskin, være med å laminere, 	<ul style="list-style-type: none"> - Gode rollemodeller og faste rutiner - Undrende og positive voksne - Oppmuntre og vise glede av å være ute - Positiv til all slags vær; godt kledd - Dokumentere. - Fortelle og vise sammenhenger i naturen - Kunnskap om hva som er spiselig, ulike navn osv. Vi tar med materiale tilbake til barnehagen; se på, utforske. - Må forberede barna ved å snakke om turmål og mål for turer - etterarbeid tur: en voksen leder samtale med barna om turen, evt. viser bilder - Må bygge videre på barnas innspill, gjerne med erfaringer og kunnskap

<p>2 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Få opplevelser i større omkrets i nærmiljøet - Få medvirke i valg av tur-destinasjon - Få mulighet til større fysiske utfordringer - Begynnende kunnskap om vær og årstider - Begynnende forståelse av sammenhengen av frø – planter - Bevissthet og observasjoner av samspillet i naturen - Vite forskjell på bærsorter - Få erfaringer, kunnskap om dyr - Begynne å sette ord på opplevelsen - Kan noen navn på vekster og dyr - Delaktig i enkle miljøtiltak - Få større innblikk i kompostprosessen - Være med på å hente info på nettet 	<ul style="list-style-type: none"> - Lage turkart med noen turmål i skogen og fjæra - Turer – dele grupper - Tur til 4H-gården - Billedbøker med mer tekst - Dramatisere - tekstsaking - Lupe, forstørrelsesboks - Lage ting av naturmateriale - Hjelp og sortere avfall - Vaske yoghurt - beger - Ta med søppel til barnehagen - Være med å tømme komposten - Kamera og billedskjerm 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta med barna på råd / planlegging – obs på barnas initiativ – følg opp! - gjøre naturen spennende - gi barna tips til hva man kan gjøre i naturen - Gi barna utfordringer, undre seg sammen med barna - Lære barna om husdyrhold og matproduksjon - rollemodell i naturen; eks ikke kaste rask, plukke glasskår - Ha kunnskap om kompostering -
<p>3 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lære og vise respekt for liv i skog og fjæra - Utvide sine opplevelser - Lengre turer, mer fysisk aktivitet - Begynnende forståelse for samspillet i naturen, livssykluser - Begynne å få kunnskap om hva som kan spises og ikke i naturen - Skille mellom flere dyre- og plantesorter - Observere/studere dyr 	<ul style="list-style-type: none"> - Faktabøker - Feltbøker - Fast referansested i naturen – følge med forandringene - Besøke bondegård - Hjelp til å høste fra grønnsakshagen(Trolla) - Busskort - tau - presenning 	<ul style="list-style-type: none"> - Stopp barna som ”ødelegger” insekter, og gi gode alternativer - Kunnskapsrike voksne - Ta med utstyr på tur-

<ul style="list-style-type: none"> - Så egne urter og grønnsaker - Lære å spise hva man sår - Kunnskap om værvarsel - Lære om årstidene - Selv dokumentere sin tur/naturopplevelse - Være med på å lage miljøregler for grønt flagg - Ta med rask tilbake fra naturen/vite hva som ikke hører til der - På eget initiativ sorteres søppel i rett søppeldunk - ta på blå-trekk på sko på eget initiativ - Begynnende ferdigheter innen teknikk, miljøvern - Få kjennskap til data 	<ul style="list-style-type: none"> - lavvo - ved - kniver - forstørrelsesglass - tursekker - sitteunderlag - forstørrelsesglass - tegne og male - tekstskaping <ul style="list-style-type: none"> - Eksperimenter – - Datamaskin - Internett 	<p>vise og være kreativ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koble til tid på året de har bursdag - Data- den voksne begrenser bruk, har rutiner/regler på mengde og hva
<p>4 år:</p> <ul style="list-style-type: none"> - være med på lengre turer, flere utfordringer - være med å presse planter - lære om ulike naturfenomen - Få mer innblikk i teknikk som brukes; 	<ul style="list-style-type: none"> - spikking - forming, samle inn på tur 	

5-6 år:

- ha en forståelse for samspillet i naturen mellom mennesket og naturen
- få kunnskap om livssyklus til dyr og planter
- forstå konsekvenser av handlinger
- undre seg og eksperimentere omkring fenomen i naturen
- lære/kunne ulike teknikker som spikking, saging, klatring, skigåing

- Ta bilder, kopiere, framkalle

- være positiv rollemodell ift. Behandling av dyr, samspillet i naturen

- voksne må ha kunnskap og interesse for å kunne formidle kunnskap

